

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/182/2025
Identifikačné číslo spisu: 7520200909
Dátum vydania rozhodnutia: 27.02.2026
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:7520200909.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne P. A., narodenej XX. X. XXXX, L.Y., A. XXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Hencovskou, Košice, Bajzová 2, proti žalovanému D. B. narodenému XX. U. XXXX, O., J.Á. XXXX/XX, zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., Košice, Brezová 10, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K3-15C/18/2020, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. júna 2025 sp. zn. 8Co/91/2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 30. júna 2025 sp. zn. 8Co/91/2024 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil rozsudok Mestského súdu Košice (ďalej len „súd prvej inštancie resp. prvoinštančný súd“) z 22. februára 2024 č. k. K3-15C/18/2020-244, vo výrokoch I., III. a IV. ktorým „...zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobkyne P. A., H. B. a žalovaného D. B. k nehnuteľnostiam: - rodinnému domu so súpisným číslom XXX, nachádzajúcemu sa na parcele registra „C“ č. XXX (právny vzťah k parcele, na ktorej leží stavba XXX je evidovaný na LV č. XXXX), ktorý je evidovaný Okresným úradom Košice - okolie, katastrálnym odborom na LV č. XXXX, pre okres Košice - okolie, obec: L., katastrálne územie L., ďalej parcele registra „C“ č. XXX o výmere 460 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, parcele registra „C“ č. XXX o výmere 1.745 m², druh pozemku záhrada, ktoré sú evidované Okresným úradom Košice - okolie, katastrálnym odborom na LV č. XXXX, pre okres Košice - okolie, obec L., katastrálne územie L. a vyporiadal ho tak, že rodinný dom so súpisným číslom XXX, nachádzajúci sa na parcele registra „C“ č. XXX, ktorý je evidovaný Okresným úradom Košice - okolie, katastrálnym odborom na LV č. XXXX pre okres Košice - okolie, obec L., katastrálne územie L., ako aj pozemok zastavaný týmto domom, a to parcelu registra „C“ č. XXX, zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 460 m², prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne P. A., rod. B., parcelu registra „C“ č. XXX, záhrada o výmere 1.745 m², zapísanú na LV č. XXXX, evidovanú Okresným úradom Košice - okolie, pre okres Košice - okolie,

obec L. vyporiadal tak, že v zmysle geometrického plánu č. XX/XXXX vypracovaného G.. Q.. O. dňa 13. júla 2020, úradne overeným dňa 28. júla 2020, pod č. XXXX/X žalobkyni prikázal do výlučného vlastníctva novovytvorenú parcelu č. XXX/X, záhradu o výmere 1.163 m² a žalovanému do výlučného vlastníctva novovytvorenú parcelu registra „C“ č. XXX/X, záhradu o výmere 582 m²“; geometrický plán č. XX/XXXX sa stal súčasťou rozsudku; žiadnej zo strán nepriznal na náhradu trov konania právo (výrok I.); podľa § 388 CSP zmenil rozsudok v napadnutom výroku II., ktorým súd prvej inštancie žalobkyni uložil povinnosť za účelom vyporiadania podielového spoluvlastníctva vyplatiť žalovanému sumu 18.397,85 eura, a to do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku tak, že žalobkyni uložil povinnosť za účelom vyporiadania podielového spoluvlastníctva vyplatiť žalovanému sumu 13.220,65 eura do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II); žalovanému náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni nepriznal (výrok III.).

1.1. Rozhodnutie súd prvej inštancie právne posúdil podľa § 142 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“). Predmetom konania bol nárok žalobkyne na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán sporu k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX v katastrálnom území L.. Vykonaným dokazovaním zistil, že žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou v 5/6-inách stavby evidovanej na LV č. XXXX pre katastrálne územie L. - druh stavby: rodinný dom so súpisným číslom XXX, na pozemku parcela č. XXX (právny vzťah k pozemku pod touto stavbou je evidovaný na LV č. XXXX), a to titulom uznesenia o dedičstve zo dňa 21. mája 2018 sp. zn. 12D/649/2017 a darovacou zmluvou č. XXX/XX zo dňa 15. augusta 2018, a žalovaný je podielovým spoluvlastníkom v 1/6-ine titulom uznesenia o dedičstve zo dňa 21. mája 2018 sp. zn. 12D/649/2017. Z výpisu LV č. XXXX pre katastrálne územie L. bolo ďalej preukázané, že žalobkyňa je evidovaná ako spoluvlastník v 2/3-inách a žalovaný v 1/3-ine parcely č. XXX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 460 m² a parcely č. XXX, záhrada o výmere 1.745 m², obaja tým istým titulom ako na LV č. XXXX. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní o spôsobe vyporiadania bol viazaný v zákone uvedeným poradím (ak sa spoluvlastníci nedohodnú inak), a to rozdelením vecí, prikázaním jednému alebo viacerým spoluvlastníkom za primeranú náhradu, nariadením predaja vecí a rozdelením výťažku. Pre záver o reálnosti rozdelenia bolo významné iba to, či prípadné reálne rozdelenie vecí nebude v rozpore so zákonom (napr. zákon o pozemkových úpravách a usporiadaní pozemkového vlastníctva). V danom prípade vo vzťahu k vyporiadaniu rodinného domu súp. č. XXX postavenému na parcele č. XXX ako i samotnej parcele č. XXX N.astavané plochy a nádvoría o výmere 460 m² uviedol, že vzhľadom na zhodné výpovede oboch strán sporu nebol problém s ich vyporiadaním tak, aby tieto boli prikázané do výlučného vlastníctva žalobkyne. Následne ale v konaní ostala sporným výška vyrovnávacieho podielu pre žalovaného, súd prvej inštancie preto ustanovil znalca z odboru stavebníctvo G.. P. X., ktorý predložil znalecký posudok č. XX/XXXX, v zmysle ktorého hodnotu rodinného domu súp. č. XXX - ohodnotil sumou 51.871,14 eura, všeobecnú hodnotu celkových nehnuteľností vrátane pozemkov ohodnotil na sumu 111.195,41 eura, po zaokrúhlení 111.000 eur, z ktorej parcela C KN č. XXX o výmere 1.745 m² bola ohodnotená na sumu 30.066,35 eura a parcela č. XXX, záhrada o výmere 460 m², na sumu 13.726,40 eura. Hodnota rodinného domu so súpisným číslom XXX predstavovala sumu 51.871,14 eura, a teda na spornej nehnuteľnosti mal podiel žalovaný v 1/6-ine, čo predstavuje sumu za jeho podiel vo výške 8.645,19 eura a pri nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, parcela C KN č. XXX o výmere 460 m², teda pozemok pod rodinným domom, bol ohodnotený sumou 13.726,40 eura, z toho podiel 1/3-iny v prospech žalovaného predstavoval sumu 4.575,40 eura, a teda „spolu 8 645,19 eura + 4.575,40 eura je 18.301,86 eura“ čo predstavuje sumu vyrovnávacieho podielu pre ustupujúceho spoluvlastníka.

1.2. Vzhľadom na prednesy strán sporu mal súd prvej inštancie za to, že je účelné zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo k záhrade parcela č. XXX reálnym rozdelením medzi jej podielových spoluvlastníkov podľa výšky podielov, a to v zmysle geometrického plánu č. XX/XXXX, úradne overeného dňa 28. júla 2020 G.. D. O., ktorý vypracoval G.. Q. O.. Takéto rozdelenie nehnuteľnosti považoval za spravodlivé vzhľadom na to, že sa jednalo o pomerne veľký a reálne deliteľný pozemok, ktorý má možnosť i po rozdelení riadne využívať tak žalobkyňa, ako i žalovaný, zároveň mal žalovaný vytvorený i prístup k novovytvorenému pozemku, a to cez svoje pozemky, ktoré sa nachádzajú za touto parcelou a v žiadnom prípade tak nemôže dôjsť k obmedzovaniu žalobkyne vo výkone jej práv. Napriek

tomu, že vzťahy medzi spornými stranami ako súrodencami sú napäté, prvoinštančný súd dokazovaním nevzhladol žiadne vážne zásahy do osobných alebo užívacích práv ani jednej zo strán.

1.3. Žalobkyňa v konaní nepreukázala žiadne vážne dôvody, pre ktoré by súd nemal zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo reálnym rozdelením nehnuteľností. Mal za to, že takýmto spôsobom rozdelenia bude zachované jednak vlastníctvo samotnej žalobkyne k rodičovskému domu, ku ktorému patrí i časť záhrady a zároveň sa prizná aj vlastnícke právo žalovanému v časti nehnuteľnosti podľa výšky jeho podielu. K žalobkyňou tvrdenej dohode uzatvorenej medzi stranami sporu v rámci dedičského konania po nebohom otcovi, ktorou sa mali strany sporu dohodnúť na tom, že žalovaný sa vzdá predmetnej záhrady v prospech žalobkyne, kým ona sa vzdá ostatných pozemkov v jeho prospech, súd prvej inštancie uviedol, že z obsahu uznesenia, ktorým bola dedičská dohoda schválená takéto skutočnosti nie sú zrejmé.

1.4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznal. Uviedol, že zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva bolo v zásade na prospech oboch strán, a preto nemožno žiadnu z nich považovať za celkom úspešnú, a to aj v prípade, ak súd vyhovie žalobe a podľa nej zruší a vyporiada podielové spoluvlastníctvo. Poukazujúc na najnovšiu judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej nemožno procesný úspech posudzovať podľa toho, ako v konečnom dôsledku k vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva došlo, nakoľko účastníci takéhoto konania nemôžu ovplyvniť jeho výsledok, súd prvej inštancie konštatoval, že v prejednávanej veci sa konanie skončilo obojstranným prospechom, pričom základom pre rozhodnutie súdu bola i skutočnosť ako sa k tomuto prospechu strany pričínili. Žalovaný bol v spore aktívny, mal záujem zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo a i sám súdu predložil možný spôsob reálneho rozdelenia nehnuteľnosti spolu s geometrickým plánom.

2. Odvolací súd v dôvodoch napadnutého - potvrdzujúceho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v časti zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy riadne vyhodnotil podľa § 191 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, vec po právnej stránke správne posúdil a v konečnom dôsledku aj správne vo veci rozhodol, keď zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaného k nehnuteľnostiam tak, ako bolo uvedené vo výroku I. napadnutého rozsudku. Odvolací súd však musel zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku II. týkajúceho sa výšky vyrovnávacieho podielu, ktorý je žalobkyňa povinná uhradiť žalovanému z dôvodu matematickej chyby pri výpočte sumy tohto podielu.

2.1. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku v časti výrokov, ktoré odvolací súd potvrdil (I., III. a IV.) a k odvolacím námietkam žalobkyne odvolací súd poukázal na ustanovenie § 142 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a jeho rozborom konštatoval, že povinnosťou súdu prvej inštancie v prejednávanej veci bolo v prvom rade vyporiadať podielové spoluvlastníctvo rozdelením veci medzi spoluvlastníkov podľa výšky ich podielov a ďalšie zákonom predvídané spôsoby vyporiadania prichádzali do úvahy len v prípade, ak by vec nebola reálne deliteľná. Zákonnými zásadami zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva sa prvoinštančný súd dôsledne riadil, ak v prvom rade skúmal možnosti reálneho rozdelenia dotknutej parcely podľa veľkosti podielov a ich účelného využitia a dospel k správnejmu záveru o možnosti reálnej delby nehnuteľnosti, a to záhrady parcely č. XXX.

2.2. Ako vyplynulo z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie dôvodom zrušenia podielového spoluvlastníctva boli v danom prípade dlhodobé nezhody medzi spoluvlastníkmi vedúce k nemožnosti riadneho užívania predmetu spoluvlastníctva a ich nezáujem zotrvať v podielovom spoluvlastníctve. Strany sporu so zrušením ich podielového spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam súhlasili, zhodli sa i v spôsobe vyporiadania k rodinnému domu súpisné číslo XXX, postaveného na parcele č. XXX ako i k samotnej parcele č. XXX, zastavané plochy a nádvorcia o výmere 460 m² tak, že tieto nehnuteľnosti budú v celosti prikázané do výlučného vlastníctva žalobkyne. Po vypracovaní znaleckého posudku č. XX/XXXX znalcom P. X. ustanoveným súdom prvej inštancie za účelom ustálenia hodnoty nehnuteľností v podielovom spoluvlastníctve strán sporu došlo k

odstráneniu spornosti výšky vyrovnávacieho podielu, ktorý mala žalobkyňa uhradiť žalovanému a sporným ostalo už len vyporiadanie parcely č. XXX, záhrada, o výmere 1.745 m².

2.3. Tvrdenia žalobkyne o tom, že „sa žalovaného bojí a nemôže byť v jeho blízkosti“ odvolací súd vzhľadom na skutočnosť, že i v prípade vyhovenia návrhu žalobkyne t. j. prikázania záhrady v celosti do jej výlučného vlastníctva, by strany sporu zotrvali v susedskom vzťahu, nakoľko zadná časť záhrady susedí po celej šírke s pozemkom vo vlastníctve žalovaného, považoval za nedôvodné. Napokon samotný žalovaný vo svojej výpovedi uviedol, že odčlenenú zadnú časť záhrady chce užívať tak, že navrhne osobe, ktorá ju má v prenájme (aj spolu s príľahlým pozemkom vo výlučnom vlastníctve žalovaného) aby naďalej túto užívala, a teda bol daný predpoklad, že strany konania nebudú vystavované častému osobnému kontaktu. Žalobkyňa svoje tvrdenia o fyzickom napadnutí jej osoby žalovaným nepreukázala žiadnym hodnoverným dôkazom a sama vo svojej výpovedi uviedla, že po smrti ich otca už nebolo na žalovaného podané žiadne trestné oznámenie. Vzhľadom na uvedenú príľahlosť zadnej časti záhrady parcely č. XXX s pozemkom vo vlastníctve žalovaného, by i v prípade vyhovenia návrhu žalobkyne ostal prístup do záhrady z jej zadnej časti rovnaký, a teda prístup do záhrady s väčšou technikou by bol možný len cez príľahlý pozemok vo výlučnom vlastníctve žalovaného. Narušené vzťahy medzi žalobkyňou a žalovaným v rozsahu zisteným súdom prvej inštancie odvolací súd teda nepovažoval za dôvod, pre ktorý by nebolo rozdelenie záhrady parcely č. XXX dobre možné. Záhrada parcela č. XXX o výmere 1.745 m² bola reálne, a teda fyzicky a právne deliteľná a zároveň vzhľadom na jej výmeru a výšku spoluvlastníckych podielov žalobkyňa nadobudne výlučné vlastnícke právo k záhrade o výmere 1.163 m², ktorú odvolací súd považuje za dostatočnú na účely využívania záhrady prislúchajúcej k rodinnému domu. Takéto rozdelenie neobmedzovalo hospodársku využiteľnosť rodinného domu a tejto záhrady ako funkčného celku.

2.4. Žalobkyňa v odvolaní ďalej uviedla, že so žalovaným sa v dedičskom konaní po ich otcovi dohodla, že uzatvoria dedičskú dohodu, v zmysle ktorej všetky nehnuteľnosti po ich otcovi zdedí žalovaný s tým, že žalobkyňa prenechá spornú záhradu (parcelu č. XXX). Odvolací súd k uvedenému uviedol, že z uznesenia zo dňa 09. marca 2018 sp. zn. 12D/649/2017, ktorým bola schválená dohoda dedičov vyplýva, že dedičia nadobudli sporné nehnuteľnosti, t. j. nehnuteľnosti ktoré sú predmetom konania, vo výške svojich zákonných podielov. Žalobkyňa a žalovaný na základe tohto rozhodnutia nadobudli spoluvlastnícke podiely i k iným nehnuteľnostiam tam bližšie špecifikovaným, a teda zo schválenej dedičskej dohody nevyplývalo, žeby žalobkyňa prenechala všetky nehnuteľnosti po jej nebohom otcovi žalovanému. Ak by dohoda tvrdená žalobkyňou bola medzi stranami uzavretá, premietla by sa do znenia dedičskej dohody a tým i do vyporiadania záhrady parcely č. XXX tak, že túto by žalovaný vo výške zákonného podielu nenadobudol a zároveň by všetky ostatné nehnuteľnosti resp. podiely na nehnuteľnostiach (ktoré nie sú predmetom tohto konania) nadobudol výlučne žalovaný. Nakoľko uvedené uznesenie nadobudlo dňa 26. apríla 2018 právoplatnosť, predmetnú argumentáciu žalobkyne považoval odvolací súd za irelevantnú.

2.5. Odvolací súd k nespokojnosti odvolateľky so spôsobom rozdelenia záhrady parcely č. XXX uviedol, že prekážkou reálneho rozdelenia pozemku nie je skutočnosť, že po rozdelení možno jednotlivé pozemky užívať len s určitými obmedzeniami. Výsledkom delenia nemusí byť optimálne riešenie a skutočnosť, že pri budúcom užívaní pozemkov treba predpokladať s určitými faktickými alebo právnymi obmedzeniami, nie je významná, keďže k vzniku určitých obmedzení dochádza prakticky pri každom delení pozemku, a tu už len z dôvodu znižovania veľkosti pozemku (porov. Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019. s. 1093.).

2.6. Čo sa týka rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti, v ktorej žalobkyňa uložil povinnosť zaplatiť žalovanému sumu 18.397,85 eura do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.), odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v tejto časti z dôvodu matematickej chyby pri výpočte nesprávne. V uvedenom smere uviedol, že znaleckým posudkom č. XX/XXXX vypracovaným znalcom G. P. X. ustanoveným súdom bola hodnota nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, rodinného domu so súpisným číslom XXX určená na sumu 51.871,14 eura, hodnota

nehnutelnosti (pozemku pod rodinným domom) zapísanej na LV č. XXXX, parcela C KN č. XXX o výmere 460 m² určená sumou 13.724,40 eura a hodnota nehnuteľnosti (pozemku - záhrady) zapísanej na LV č. XXXX, parcela C KN č. XXX o výmere 1745 m² bola určená sumou 30.066,35 eura. Z uvedených listov vlastníctva vyplynulo, že žalovaný je podielovým spoluvlastníkom rodinnému domu v podiele 1/6, a teda hodnota jeho podielu predstavuje sumu 8.645,19 eura a podielovým spoluvlastníkom pozemku parcela č. XXX v podiele 1/3, a teda hodnota jeho podielu predstavuje sumu 4.575,46 eura, spolu 13.220,65 eura. Nakoľko bola parcela č. XXX o výmere 1.745 m² v zmysle geometrického plánu č. 24/2020 vypracovaného G.. Q.. O. medzi strany sporu napadnutým rozhodnutím súdu reálne rozdelená podľa výšky spoluvlastníckych podielov, celkovo mal vyrovnávací podiel pre ustupujúceho spoluvlastníka predstavovať sumu 13.220,65 eura (4.575,46 eura + 8.645,19 eura).

2.7. Na základe uvedeného odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne uviedol (bod 27 odôvodnenia), že hodnota rodinného domu so súpisné č. XXX predstavuje sumu 51.871,14 eura, a teda podiel žalovaného v 1/6-ine predstavuje sumu 8.645,19 eura a že nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX, parcela C KN č. XXX o výmere 460 m² (pozemok pod rodinným domom), bola ohodnotená sumou 13.726,40 eura, a teda podiel žalovaného v 1/3-ine v predstavuje sumu 4.575,40 eura, avšak v dôsledku matematickej chyby nesprávne vypočítal celkový vyrovnávací podiel ustupujúceho spoluvlastníka (žalovaného) na sumu 18.301,86 eura (8.645,19 eura + 4.575,40 eura), hoci správne malo byť 13.220,65 eura. Vzhľadom na uvedenú matematickú chybu, odvolací súd zmenil rozsudok prvoinštančného v napadnutom výroku III. tak, že žalobkyni za účelom vyporiadania podielového spoluvlastníctva uložil povinnosť vyplatiť žalovanému sumu 13.220,65 eura.

2.8. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko mu v odvolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli. Odvolací súd v súlade so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania (čl. 17 základných princípov CSP) a s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít prezentovanou v uzneseniach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. októbra 2016 sp. zn. 6Cdo/166/2016 a tiež z 28. februára 2018 sp. zn. 7Cdo/14/2018 nerozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania žalovaného, ale rovno už o nepriznaní tejto náhrady, majúc za to, že dvojfázové rozhodovanie o trovách konania má zmysel len pri pozitívnom vyriešení otázky nároku na náhradu trov konania, čo nebol prípad posudzovanej veci.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 420 písm. f) CSP. Namietal, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil sumu 18.397,85 eura uvedenú v prvoinštančnom rozsudku za matematickú chybu, pričom táto matematicky chybne uvedená nebola, ale chyba bola zrejme len v odôvodnení bodu 27 rozsudku súdu prvej inštancie, ale nie v jeho výroku, ktorý odvolací súd zmenil. V podrobnostiach dovolateľ uviedol, že odvolací súd vzal pri rozhodovaní v úvahu len cenu pozemku C KN č. XXX a vôbec nevyporiadal aj cenu znalecky ocenených a spísaných vecí, ktoré sa na ňom nachádzali. A preto zrejme v domnení, že napráva existujúcu a zrejmu vadu v písaní resp. matematickú chybu v počítaní, ktorú učnil súd prvej inštancie v odôvodnení v bode 27, sám napokon pochybil a rozhodol skutkovo aj právne nesprávne. Súd prvej inštancie naopak veci nachádzajúce sa na parcele C KN č. XXX vyporiadal, ale zrejme opomenul tento svoj postup riadne zdôvodniť a bod 27 jeho odôvodnenia je zrejme postihnutý vadou nesprávnosti, ale inak, než ju skonštatoval odvolací súd, nakoľko išlo o zrejmu nesprávnosť odôvodnenia, ale nie výroku, resp. vo výroku rozsudku súdu prvej inštancie uvedená suma bola aj skutkovo správne zistená aj právne správna, len absentovalo k jej určaniu riadne znenie odôvodnenia. Odvolací súd sa v napadnutom rozsudku otázkou správnosti určenia výšky sumy vyporiadania uvedenej v II. výroku prvoinštančného rozsudku, teda sumy 18 397,85 eura, zaoberal nesprávne tak, že túto sumu prehlásil za výsledok zrejmej matematickej chyby súdu prvej inštancie a sám ju zmenil v napadnutom rozsudku na sumu 13 220,65 eura, avšak táto suma nemá oporu v riadnom dokazovaní, je s ním dokonca v rozpore, a k jej určaniu absentuje zákonné zdôvodnenie. Žalovaný namietal arbitrárnosť takéhoto postupu, pretože v konečnom dôsledku sa nevedlo žiadne dokazovanie a ani sa neriešila otázka, že súčasťou sumy vyporiadania sú aj veci, ktoré sa nachádzajú na pozemku parc. C KN č. XXX ako je napr. garáž, sklady a podobne, resp. ich hodnota je a má byť vyporiadavaná, pretože sú súčasťou

a/alebo príslušenstvom nehnuteľnej veci. Prehlásením za matematickú chybu odvolací súd nesprávne zdôvodnil výšku sumy patriacej v rámci vyporiadania žalovanému, a napadnutý rozsudok tak učinil arbitrárnym, nakoľko tento už nedáva odpoveď na zásadnú otázku v tomto konaní, a to určenie sumy patriacej žalovanému. Závery odvolacieho súdu sú preto neudržateľné a chybné, a existujú výrazné rozpory medzi vykonanými dôkazmi a týmito skutkovými zisteniami, resp. právne závery súdu sú v extrémnom nesúlade s vykonanými zisteniami. Zhora uvedené skutočnosti považoval žalovaný zároveň aj za nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 CSP. Navrhoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa v podanom vyjadrení k dovolaniu žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadala, aby podané dovolanie odmietol. Uviedla, že odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí zaoberal a riadne odôvodnil všetky odvolaním napadnuté otázky; napádané rozhodnutie spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia. Nemožno ho považovať za arbitrárne a nepreskúmateľné. Žalovaný ním uplatnenú argumentáciu mohol uplatniť v už odvolacom konaní, čo však neurobil.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Dovolateľ vyvodzujúci prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal, že odvolací

súd nesprávne zdôvodnil výšku sumy patriacej v rámci vyporiadania žalovanému, a napadnutý rozsudok tak učinil arbitrárnym, nakoľko tento nedáva odpoveď na zásadnú otázku v tomto konaní, a to určenie sumy patriacej žalovanému.

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

13. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019). Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1 Cdo 213/2019, 2 Cdo 190/2019, 3 Cdo 168/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 6 Cdo 33/2020, 7 Cdo 308/2019, 8 Cdo 152/2018).

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď sp. zn. 3Cdo 41/2017, 3Cdo 214/2017, 8Cdo 5/2017, 8Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

16. V preskúmvanej veci bolo predmetom konania zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán sporu k nehnuteľnostiam v katastrálnom území L., o ktorom súd prvej inštanície rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovvej časti svojho rozhodnutia. Odvolací súd takéto rozhodnutie považoval v zásade za správne (v bodoch 16 až 36) konštatujúc, že samotné zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nebolo medzi stranami ani sporné. Dovolateľ za vadu zmätočnosti označil to, akým spôsobom odvolací súd napravil „údajnú matematickú chybu“ vo výroku II. napadnutého rozsudku pri výpočte vyrovnávacieho podielu („8.645,19 eura + 4.575,40 eura nie je 18.301,86 eura ale 13.220,65 eura“). Tvrdil, že v skutočnosti pochybil odvolací súd, ktorý zle vyčísľil vyrovnávací podiel žalovaného v

dôsledku toho, že nesprávne nezohľadnil aj cenu znalecky ocenených a spísaných vecí, ktoré sa na parcele C KN č. XXX v katastrálnom území L. nachádzali. Pokiaľ by tak postupoval, musel by dospieť k záveru o správnosti súdom prvej inštancie vyčíslenej sumy. Za účelom preverenia uvedených skutočností sa dovolací súd dôsledne oboznámil s obsahom spisu a pritom zistil, že minimálne na pojednávaní konanom dňa 09. júna 2022 (č.l. 144 a nasl. spisu) žalovaný za predmet sporu označil aj vyporiadanie ďalších „vecí“ a to „garáž, sklad a podobne“ nachádzajúcich sa na parcele C KN č. XXX v katastrálnom území L., ktoré sa na tejto - spornej parcele nachádzajú a ktoré nemajú súpisné číslo. Pravdou je, že súdom ustanovený znalec v znaleckom posudku číslo XX/XXXX oceňoval nehnuteľnosti, ktoré boli označené v uznesení, ktorým bol ustanovený za znalca a medzi nimi stavby stojace na parcele C KN č. XXX bez súpisného čísla nie sú, avšak zo záverečnej časti znaleckého posudku „Rekapitulácia“ je zrejmé, že ocenil aj ďalšie „príslušenstvo stavby“, t. j. veci - ktoré sa na spornej parcele nachádzajú v cene cca 15.000 eur. Nielen z výrokov, ale ani z odôvodnenia súdov nižších inštancií nie je zrejmé ako sa s uvedenými skutočnosťami v rámci svojich rozhodnutí vypořádali. Súd prvej inštancie sa k predmetným skutočnostiam vôbec nevyjadril „akoby neexistovali“, vôbec na ne nereagoval. Z odôvodnenia jeho rozsudku pritom vyplýva, že žalobkyňa už v prvotnom konaní namietala, že znalecký posudok predložený žalovaným je nesprávny, pretože znalec poňal do ohodnotenia aj prístrešok dvora, na ktorý zabezpečil materiál a svojpomocne ho postavil jej manžel (viď bod 13.), nesúhlasila teda s jeho zahrnutím do vyporiadania. A tak sa stalo, že odvolací súd spôsob výpočtu vyrovnávacieho podielu pre žalovaného („8.645,19 eura + 4.575,40 eura je 18.301,86 eura“) považoval za matematickú chybu, ktorú učinil súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku v bode 27, na rozdiel od žalovaného, ktorý ho vnímal inak. Tiež sa dôsledne neoboznámil s obsahom spisu, predovšetkým s tým, že žalovaný v rámci vyporiadania žiadal rozhodnúť aj o veciach, ktoré sa na parcele nachádzali. Neobstojí argument žalobkyne, že žalovaný mohol uplatniť svoj vplyv na konanie už v odvolacom konaní, pretože rozsudok prvoinštančného súdu vyznel (mohol vyznieť) „subjektívne“ v jeho prospech, odvolanie podala žalobkyňa nie žalovaný.

17. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovaného bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f) CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo v ňom bolo opodstatnené namietané, že súd (odvolací) nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vzhľadom na takto zistenú vadu zmätočnosti sa už dovolací súd nemal možnosť zaoberať ďalšími dovolacími námietkami smerujúcimi k nesprávnemu právnomu posúdeniu. Najvyšší súd postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1 Cdo 166/2017, 2 Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018, 5 Cdo 29/2016, 8 Cdo 70/2017).

18. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomocí patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v celom rozsahu, pretože pri preskúmaní rozsudku o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva sa jeho výroky nemôžu hodnotiť izolovane (porovnaj sp. zn. 5Cdo 8/2008), a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.